

ТҮЙІН

Мамедова С.Н., Иниязова К.С.

Қант диабетіндегі ұйық безінің қабыну процесінің морфологиялық белгілері

Гистология кафедрасы

Аға ғылыми қызметкер, магистр Сарина А.А.

«Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы, Ақтөбе қаласы, Қазақстан Республикасы
Қант диабеті кезіндегі ұйқы безінің гистологиялық типтері морфология белгілері бойынша әртүрлі, бұл аурудың клиникалық ағымын болжауға мүмкіндік беретін гистологиялық зерттеу әдісін қолдануды қажет етеді.

SUMMARY

Mamedova S. N., Iniyatova K. S.

Morphological signs of the inflammatory process of the pancreas in diabetes mellitus

Department of Histology Senior Researcher, Master Sarina A.A. Non-profit joint stock company "West Kazakhstan Medical University named after Marat Ospanov", Aktobe city, Republic of Kazakhstan

Morphological signs of the pancreas in diabetes mellitus vary quite well within the histological type, which requires the use of a histological research method that allows predicting the clinical course of the disease.

УДК 614.253.5(043)

Шақтыбай А.Т., Хамзиева М.М., Нұрмұханов Б.Н., Күзембай А.С.,
Қуаналиева Д.С.

**МЕЙІРБИКЕ ІСІНДЕГІ КОММУНИКАТИВТІ DAҒДЫЛАРДЫҢ
ҚАҒИДАТТАРЫ: ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ**

Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау кафедрасы

Ғылыми жетекші: PhD, доцент Абдикадирова И.Т.

Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті КеАҚ
Ақтөбе қаласы, Қазақстан Республикасы

Кілттік сөздер: медбике, диагностикалық қарым-қатынас, науқасты күту, қарым-қатынас дағдылары, моральдық және этникалық ұстанымдар.

Өзектілігі. Мейірбикелер әртүрлі мәдени қоғамдардағы әртүрлі әлеуметтік-экономикалық және басқа жағдайларда жұмыс істейді. Дегенмен, мейірбике ісінің кейбір коммуникативті қағидастары барлық жерде болмаса да, көптеген елдерде қабылданған.

Орта медициналық қызметкер ақпарат беру және пациенттермен тілдесу, диагнозын хабарлауға, сонымен қатар, оларға берілген жағымсыз жаңалықтарды түсінуге және жеңуге көмектесуде маңызды рөл атқарады. Осы үрдістерді дұрыс жеткізу үшін мейірбике коммуникативті дағдыларды меңгерген болуы керек.

Зерттеу мақсаты: Халықаралық тәжірибедегі мейірбикелердің коммуникативті дағды қағидастарын және оның меңгеруін зерттеу.

Материалдар мен әдістер: PubMed, E-library, m-book деректер базасынан әдебиеттердің алдын ала анықталған іздеу салу сөздерін пайдалана отырып, ағылшын, орыс тілдерінде іздеу, мәліметтердің сенімділігі, дұрыстығын бағалау.

Нәтиже. Мейірбикелердің коммуникативтік дәстүрлерінің үлгісін Батыста, әсіресе, Ұлыбритания мен АҚШ сияқты елдердің тәжірибесінен көруге болады. Дүниежүзінің

барлық елдерінде мейірбикелер батыс оқулықтары бойынша оқытылады. З.Банковскийдің пікірінше (2018), медициналық жоғары оқу орындарының студенттері этикаға қатысты барлық мәселелермен шындап танысуы қажет [1]. Германияда 2131 науқасқа жүргізілген сауалнама нәтижесінде медициналық көмектің қанағаттанарлықсыз нәтижесін көрсетті. Пациенттердің 63%-ы уақыт пен қарым-қатынасты жеткіліксіз деп санайды, 44%-ы медициналық қызметкерлердің дәрігерлік рецепттерді дұрыс түсіндірмейді деген[2].

Қазақстанда бұл сала салыстырмалы түрде аз дамыған. Оның мақсатын, міндеттерін қалыптастыру үшін медицина қызметкерлеріне республикалық деңгейде семинар ұйымдастырылды. Ұсынылған тренингтердің маңызды ерекшелігі медицина қызметкерлердің практикалық сабақтарына арналған егжей-тегжейлі және сонымен бірге қолжетімді, пациенттермен қарым-қатынас үлгісі болды. Семинар өз кезегінде медициналық қызметкерлерге әлемдік медициналық тәжірибемен танысуға, өз жетістіктерін түсінуге және кәсіби біліктілігін арттырудың тиімді стратегияларын әзірлеуге мүмкіндік береді [3].

Қорытынды. Қазіргі уақытта денсаулық сақтау мен қоғамда болып жатқан өзгерістерді ескере отырып, мейірбикенің коммуникативті дағдыларын пайдалану туралы деректерге шолу берілді. Халықаралық тәжірибелік әдебиеттерде мейірбикенің коммуникативті дағды қағидаттарының қолайлығы мен сенімділігі туралы оң көзқараста болғанымен, Қазақстанда коммуникативті дағды сенімділігі даму үстінде. Мейірбикелер әрдайым өзінің моральдық-этикалық позицияларын, этикалық және эстетикалық ұстанымдарын жетілдіруі тиіс және ол пациенттерге медициналық сала бойынша барлық көмекті сапалы көрсете алуы керек. Қорытындылай келе, медицина қызметкерлері коммуникативті дағдыларды, қарым-қатынас мәдениетін, тұлға психологиясының негіздерін білуі өте маңызды.

Әдебиеттер тізімі:

- 1.Муслимова В.Б. Зарубежный опыт этических принципов сестринского дела. 156-159.
- 2.Генри Б., Зоренсен М., Гуршфельд М. Медицинские сестры-администраторы и руководители С.44–47.
- 3.Elnaz Yazdanparast1, Malihe Davoudi/The Effectiveness of Communication Skills Training on Nurses' Skills and Participation in the Breaking Bad News//2021 Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research

РЕЗЮМЕ

Шақтыбай А.Т., Хамзиева М.М., Нұрмұханов Б.Н., Күзембай А.С., Қуаналиева Д.С..

Принципы коммуникативных навыков в сестринском деле: международный опыт

Кафедра Общественного здоровья и здравоохранение

Научный руководитель: PhD, доцент: Абдикадинова И.Т..

НАО ЗКМУ имени Марата Оспанова, город Ақтобе, Республика Казахстан

Медицинская сестра играет важную роль в предоставлении информации и общении с пациентами, сообщении их диагноза и помощи им в понимании и преодолении плохих новостей. Для того чтобы правильно сообщать об этих процессах, медсестра должна обладать коммуникативными навыками.

SUMMARY

Shaktybay A.T., Khamziyeva M.M., Nurmukhanov B.N., Kuzembai A.S., Kuanaliyeva D.S.

Principles of communication skills in nursing: international experience

Department: Public health and health care

Scientific supervisor: PhD Abdikadrova I.T.

West Kazakhstan Marat Ospanov medical university

The nurse has an important role to play in providing information and communicating with patients, communicating their diagnosis, and helping them understand and deal with bad news. In order to properly communicate these processes, the nurse must have communication skills.

УДК 613.98-053.88(574.13)

Арыстанова А.Б., Сағынғали Н.М., Садық Д.Б., Темирзакова А.А.,
Абдикадирова И.Т.

АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫНДАҒЫ ЕГДЕ ЖАСТАҒЫ АДАМДАРДЫҢ МЕНТАЛЬДЫ ДЕНСАУЛЫҒЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау кафедрасы

Ғылыми жетекші: м.ғ.м., аға оқытушы: Бекбауова А.У.

Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті КеАҚ, Ақтөбе қ,
Қазақстан Республикасы

Кілттік сөздер: психикалық денсаулық, ересектер, психикалық бұзылулар.

Өзектілігі. Қазақстан Республикасындағы психиатриялық көмек мамандандырылған болғандықтан, жалпы тәжірибелік дәрігерлерге шағымданған егде жастағы науқастардың 50%-да психикалық бұзылулар белгілері табылған [1,2]. Бұл дегеніміз Қазақстан Республикасының статистикасы егде жастағы адамдардың психикалық ауруларын тіркемейді. Нәтижесінде қарт адамдардың психикалық жүйесінің бұзылулары назардан тыс қалуда. Психикалық бұзылыстары бар осы жастағы адамдардың басым бөлігі тиісті қамқорлыққа мұқтаж.

Зерттеу мақсаты. Егде жастағы адамдардың ментальды денсаулығының ерекшеліктерін зерттеу.

Зерттеу материалдары мен әдістері. 2018-2020 жылдардағы ҚР халық денсаулығы және Ақтөбе облысы денсаулық сақтау ұйымдарының қызметі туралы статистикалық жинақтары және №1 қалалық емхана бойынша 60-75 жас аралығындағы егде тұрғындарының «Психикалық ауруларды электронды тіркеу» ақпараттық жүйесі бойынша алынған мәліметтер (№052/е нысаны – амбулаториялық пациенттің медициналық картасы; №030-2/е – психикалық бұзылысы бар науқасты бақылау картасы; №061/е нысан – психикалық бұзылысы бар науқастардың контингенті туралы есебі; №014/е нысан – психикалық бұзылысы бар науқастардың стационардан шыққаны туралы есебі). Зерттеуде ретроспективті және статистикалық талдау әдістері жүргізілді [2].

Нәтижелер. Зерттеу нәтижесі ҚР және Ақтөбе қаласы халқының ментальды денсаулық жағдайына Республикалық ғылыми-тәжірибелік психиатрия, психотерапия және наркология орталықтары жариялайтын «Қазақстан халқына психиатриялық көмек» материалдарының жыл сайынғы статистикалық жинақтары бойынша талдау жасалды. 2020 жылы алғаш сырқаттанғандар саны 100 мың адамға шаққанда 53,8 % жағдайды құрады [3]. Осы кезеңде республикадағы ментальды бұзылуларға қатысты Ақтөбе ҮІІ орынды иеленді. Сонымен қатар, ХАЖ-10 жинағы бойынша егде жас тұрғындарының арасында 1-орында шизофрения және шизотипті сандырақтау, 2-орында аффективті неврологиялық бұзылыстар тіркелген, ал жеңіл түрдегі бұзылыстар психоздар, күйзелістік синдромдары тіркелмеген. Ал бұл арнайы мамандардың қарауында, тек қана ауыр түрдегі науқастар ғана тіркелетінін көрсетеді [3].